



De centrale kwestie is vaak of het wel nut heeft om zelf iets te doen.

# GROEN BEZIG ZIJN IS LEUK

# Z

‘Zal ik u voor de deur afzetten?’ We naderen Westelbeers, diep in Brabant, waar ik die middag een bijeenkomst van een landelijk bestuur ga begeleiden. Hij is de chauffeur van een lokale busdienst, die door een groep vrijwilligers in stand wordt gehouden, ik ben zijn enige passagier. De officiële halte laat hij voor wat die is. ‘Doe straks op de terugweg de groeten aan mijn collega!’

Een paar jaar geleden startte mijn ‘zonder-auto-experiment’. En dat leidt regelmatig tot logistieke avonturen. Want de bijeenkomsten van besturen, directies en raden van toezicht waar ik bij aanschuif, vinden meestal plaats in the middle of nowhere. Zonder een treinstation in de buurt en met schaarse busdiensten. Als de zon schijnt en het is niet al te ver, pak ik een ov-fiets, of mijn eigen rode Brompton-vouwfiets. Heerlijk. Bij stromende regen ben ik minder enthousiast. Een anonieme taxi kan, een lokale vrijwilliger is leuker: zo’n gesprek kleurt je dag.

Het zonder-auto-experiment is een idee van mijn lief. Toen hij ermee kwam was hij leraar aardrijkskunde in de stad en fietste hij elke dag naar school. Zelf pakte ik voor mijn werk het liefst het ov. In de trein kan ik lezen, werken en nadenken. En ik heb geen file- of parkeerstress. Naar mijn moeder, in Nijmegen, nam ik op zaterdag ook al liever de trein. Met een lekker dik pak weekendkranten in mijn tas. Die auto stond zo soms wel vijf weken stil. Kortom, een tijdje zonder leek ons een alleszins haalbaar experiment. En zo konden we ook nog een ietsepietsie bijdragen aan het klimaat.

Het heeft best een tijd geduurd voordat ik me een beetje bewust werd van dat klimaat en me afvroeg wat ik daar zelf aan kon bijdragen. Ik ben weliswaar opgevoed met het uitgangspunt dat je zuinig bent op je spullen en niks weggooit wat nog goed is of gerepareerd kan worden, maar dat had meer met geld dan met het milieu te maken.

Maar tien jaar geleden ging ik samenwonen met een ‘geitenwolensokkenman’ en die maakt er een wedstrijd van om klimaatkampioen te worden. Hij houdt al jaren maandelijks alle meterstanden bij, met als streven het voortschrijdend gemiddelde tot het vriespunt te laten dalen. Nu ben ik een koukleum. Dus toen ik in onze beginjaren af en toe bij hem en zijn kinderen het weekend doorbracht, had ik maar één eis: de verwarming omhoog. Want bij 18 graden blijft er niks vrolijks meer van me over. Ik ben er nog steeds niet achter of



**MARIANNE  
JANSSEN**

(60) is eigenaar van IJ Consulting en werkt als zelfstandig adviseur aan leiderschaps- en werkgeversvraagstukken.

Klimaatactivisme zuur en ernstig? Niet als het aan zelfstandig adviseur *Marianne Janssen* ligt. Op haar manier draagt ze haar steentje bij, zonder ook maar één moment moralistisch te worden. Want dat helpt zeker niet.

*Illustratie: Sophie Smeets*



de kinderen mij toen zo vriendelijk bejegenden vanwege het feit dat ik best een leuk mens ben of vanwege die aangename temperatuur.

Geloof het of niet, ik raakte door die man van mij geleidelijk aan met zijn klimaatambities besmet. Op mijn manier dan, en met horten en stoten. Want zijn wilde ideeën hebben nog weleens tot pittige keukentafelgesprekken geleid. Doordat ik ze idioot vond, te extreem. Maar intussen druk ik zelf ook telkens de internetrouter uit als we er niet zijn. Ik ben een vrolijk aanmodderend ecomens geworden. Met meer en minder succes. En ik word er allesbehalve ongelukkig van.

### Spelbreker

Maar ondertussen wordt 'de klimaatkwestie' een steeds gevoeliger gespreksonderwerp. Aan tafel kan het ongemakkelijk schuren, als een van je vrienden zegt dat ie eigenlijk niet meer wil vliegen. Ook in de politiek, de krant en sociale media worden de stellingen steeds feller betrokken, met als centrale kwestie of het wel nut heeft om zelf iets te doen. 'Als individu ben je een druppel op de gloeiende plaat. De grootste impact op het klimaat hebben bedrijven en daar moet de politiek iets aan doen.' Ook woorden als 'vlietschaamte' of 'deuggleuf' dragen niet bij aan een goed gesprek.

Het klimaat is een onderwerp geworden waar je in het openbaar voor of tegen moet zijn. Voeding voor schreeuwers op de flanken. Maar de meeste mensen willen niet voor of tegen zijn. Zij willen prettig met anderen samenleven en op hun manier een steentje bijdragen. Om ongemak te vermijden wordt het onderwerp dan maar helemaal gemedend. En dat begrijp ik wel.



Zoals ik ook begrip heb voor mensen die het lastig vinden hun leven een beetje anders in te richten ten gunste van het klimaat. Een van mijn vrienden vliegt zo'n vijf tot zes keer per jaar. Naar de zon, naar een stad of naar de States. Vakantie. In een openhartig gesprek vraag ik hem naar zijn beweegredenen. Het blijkt om een diepe drang naar 'buiten' te gaan, die hij nog niet zo precies kan articuleren, maar die ademt als een fundamentele levensbehoefte. Een behoefte die ook hij overigens steeds vaker via de trein probeert te vervullen.

Gewoontes en een levensstijl die je in jaren hebt ontwikkeld, verander je niet zomaar. En de manier waarop onze samenleving werkt, heeft daar een veel grotere invloed op dan we denken. Niet alleen het bijna onontkoombare aanbod vanuit de markt speelt ons parten, ook sociale druk is moeilijk te weerstaan. Wat doe je als jouw vriendenclub al sinds mensenheugenis het jaarlijkse uitje op Ibiza viert? Durf jij dan Terschelling voor te stellen? En daarmee spelbreker te zijn? Voor ons groepsdieren is die drempel meestal te hoog. In een professionele omgeving voel je de druk om je te conformeren nog meer. Want niemand wil buiten de collega- of carrièreboot vallen.

Ik weet er alles van. Toen ik acht

jaar geleden voor mezelf begon, leverde ik vanzelfsprekend mijn leaseauto in. En even zo vanzelfsprekend kocht ik een nieuw representatief exemplaar, waarmee ik bij een klant kon aankomen. In de private sector, mijn habitat, bepaalde je auto immers van oudsher je status. Of je wel voldoende serieus werd genomen. Maar, zoals ik al aangaf, ik gebruikte hem nauwelijks, dus hield ik me in mijn eerste ov-jaren bij klanten maar een beetje op de vlakte over mijn reis. Ongemak? Schaamte? Met het veranderen van de tijdgeest durfde ik echter steeds openlijker ov-ambassadeur te worden. En inmiddels wordt mijn fiets op steeds meer plekken met enthousiasme begroet.

Toch kan ik het nog niet over mijn hart verkrijgen om onze aaibare diesel-Doerak weg te doen. 'Maar hij vaart heel zuinig', hoor ik mezelf zeggen. En hoewel ik nooit een echte carnivoor ben geweest, vind ik een keer draadjesvlees in de winter niet te versmaden. Ook droom ik nog steeds van een reis naar Canada, Nieuw-Zeeland of Japan. Of langs de Noorse fjorden. Wat ik maar wil zeggen: niets menselijks is mij vreemd. En niemand is perfect. Je kunt iedereen op inconsequenties betrappen.

Maar elkaar de maat nemen

helpt niet. Integendeel. Daar krijgen mensen leuk van, of de neiging om hard weg te rennen. Begrijpelijk, want je positieve zelfbeeld ligt aan gruzelementen. Daar schieten we dan ook geen graad mee op. Wat wel bijdraagt, is samen kijken naar wat we al wél anders kunnen doen. Elkaar inspireren. Niet om de dominee uit te hangen, maar om te laten zien dat 'klimaatbewust-anders-doen' ook leuk kan zijn. Want uit onderzoek blijkt dat dat aanstekelijk werkt. Zo pakken mijn broers intussen ook de trein. En mijn vlees liefhebbende bonuszoon kiest steeds vaker voor vega. Dat mijn man en ik dit jaar weer eens ouderwets gaan interrailen, moet ik dus eigenlijk niet vertellen. Want voor je het weet, zitten onze treinen vol.

### Rugzak

Bij FD-lezers denk ik al snel aan targets en competitie. Doe eens gek, stel een jaarplan op voor je eigen voetafdruk. Maak er een wedstrijd van met je buurman, jaarclub, fietsmaatjes of collega's in je team. Dan zorgt klimaatbewust gedrag niet meer voor een sombere depressie maar voor een vrolijk hogedrukgebied.

En wees gerust. Ook ik ben nog lang niet volledig uit de kast. Zo moffel ik mijn beige Ikea Family-rugzak bij een klant vaak in een hoekje weg. Mijn nette tas blijft meestal thuis, want die rugzak is lekker praktisch in de trein en op de fiets, en voldoet nog steeds. Hij 'hoort' alleen niet in mijn corporate wereld. Toch wil ik geen nieuwe kopen zolang deze 'het nog doet'. Want intussen heb ik begrepen dat spullen de grootste boosdoeners vormen als het om milieu-impact gaat. Er zit eigenlijk maar één ding op. Mijn rugzak met humor en trots op het podium zetten. Niet om de gutmensch uit te hangen, maar om er met elkaar een ontwapenend gesprek over te hebben. Misschien dat ik dat na dit schrijven wel durf. 📌

**Ik vond zijn ideeën te extreem, maar nu ben ik een vrolijk aanmodderend ecomens geworden**